

[2] Egyházmegyei gyűlési végzések 1712–1772

[4] In sancta nostra synodo Szentesini anno 1712. 6. April[i] celebrata, agitata causae hoc modo sequunt[ur].

Makai causans. Stephanus Farago uxorem suam absq[ue] vi [...] repudians in sempiternam cogitate ligam mulier vero absolvit[ur] Elizabetha Salánki.

Johannes Vatai Makoviensis, cupit separa[tio]nem a conjuge sua Chatarina Kis differtur.

Anna Banga Gyeviensis cupit separari a sponso suo absolvit[ur].

Catharina Dekány Vasárhellyiensis absoluta e[st].

Johannes Thot Wásárhellyiensis ab uxore manifesto adultera separat[ur].

Maria Sákai Szentesiensis cupit separa[tionem] dilata est.

Johannes Bécsi Szentesiensis, separa[tionem] cupiens [n]o[n] obtinuit.

Stephanus Balogh Bekesiensis, [n]o[n] est separatus.

Anna Vecseri Szentesiensis comparuit ca[us]a ipsius dilata est.

Varga István Szentesiensis absolutus est.

Kis Miklos Vesztoiensis.

In sancta synodo n[ost]ra partiali Szentesini 1713. 15. [Novem]br[is] celebrata causae agitatae.

Johannes Becsi iterato comparens, relegatus e[st] ad sanctam synodum generalem.

Johannes Nagy Doboziensis cupit separari a sponsa sua, relicta Alexandri Bartha obtinuit.

Anno 1714. 24. [Octo]br[is] Szentesini

Relicta Stephani Páhi Szentesiensis Catharina Toti instantiam primam habuit[ur].

[5] Johannes Becsi Szentesiensis tertium comparuit.

Davidis Keri filia comparuit, in sequentem synodum translata e[st] eius ca[us]a.

Nicolaus Kis Vesztöiensis ab uxore infideli desertrice et adultera, absolvitur.

Davidis Keri filiae causa in synodo partiali Szentesensi agitata cum viro suo Gasp[arus] Biro in pacificationum composita est et inita est. Gyarmatini die 17. Januar[is].

Szentesini a Martino Kolosi canonice tanquam ab infideli desertor et discessor absoluta est Catharina Teli anno 1717. die 25. Januarii.

Item Sentesini Johannes Becsi discedente infidele illius desertrice absolutus est 1717. die 25. Januarii in congregatione nostra.

Anno 1717. die 18. Januarii Elizabeta Salanki a viro suo infideli (ut super[a] videri est) Stephano Farago separata est absolute in semi partiali Szerendini.

Item. Eodem loco et tempore Andreae Kocsis filia Anna separata est a sponso suo Johanne Molnar.

Georgius Abraha[m] Bekesiensis, ab sponsa Elizabeta Egeto absolvit[ur].

Makaini suffragiis clarissimor[um] d[omino]rum Pauli Huthi Joh[anni] Debreczini 1717. die 3. Maii.

Sponsale. Anna Csillag absoluta est a sponso Bekesiensi Georgio Kovats ob amorem nunquam cordi instinctum ex consensu nostro 3 die a[nn]o 1717 mense Junio.

Item. In ista congregatione nostra Makoviae celebrata absoluta est sponsal[e] Sarkadiensis Elizabetha Szabo a sponso Doboziensi Johanne Kis ob infidelit[a]tem et incorigibilit[a]tem sponsi sui et notatus ob inobedientiam s[ancti] Fraterni[ta]tis nostrae sigillo.

[6] Nikolaus Forgo Szentesiensis ab uxore Balai Kata infidele desertrice et adultera absolvitur. Makaini 1715. die 17. Octobris.

Eodem anno et die Michael Kulcsar Szentesiensis per eandem causa[m] absolvitur ab adultera uxore.

Stephanus Csanadi Variensis in congregatione nostra Nagyszerendiensi absolutus est ab uxore sua Nagy Ersok propter infidelitatem et scortationem. 1718. die 15. Octobris.

Jacobus Szombati Agyaiensis in eadem congregatione absolutus est ab uxore sua Elizabeta Varga propter scortationem [...] et infidelitatem.

Agyaiensis causa. Stephanus Sűtő contra dixit absolutioni sponsae suaे, filiae Ladislai Kis. Helenae a[nn]o 1719. die 13. Febr[uaris].

Vadasziensis causa. Stephanus Szabo contra dixit absolutioni uxoris suaе indigni cum ipsae accensem[er]t potentia. 2. Uxorem suam obtulit juvenibus ut adulterent[u]r. 3. Ut producunt testes exquisiverint ab ipso si adulteraret[u]r tua uxor: quid ens facturus cum uxore tua: Respondebat habeo tres florenos: ut morte plectetur. A[nn]o 1719. die 13. mensis Februarii.

Gellaiensis causa. Mich[ael] Nyileos absolutus est ab uxore sua postum p[re]multas tribulationes pastus est ad ultimum a comitatu in captivata est per quem liberata fuisse iterum in fideliter religione. Die 13. Febr[urarii] a[nn]o 1719.

Ca[us]a Vásárhelyiensis. Sebastianus Dora cupis absolutione plenaria ab uxore sua, quae multis, documentis p[ro]bata e rea adulterii. A[nn]o 1719. die 3. Martii.

Causa Öcsödiensis. Cum rectore d[omi]no Johanne Földváry, quem inter et Susannam virginem, filiam ejusdem pagi civis nomine Andr[eas] Kérdő, absolutio facta est. A[nn]o 1720. d[ie] 20. Januarii.

[7] Causa Szentesiensis

Stepanus Thot sponsus existens, cum sua sponsa Catharina Varga manserunt in liga. Tempori visita[ti]onis 1720. die 21. Januarii. Juvenis absolutus est te[m]pore visitationis 1721. die 19. Januarii.

Elizabetha Kocsis

Causa Vadasziensis. Elizabetha Kocsis separata est ab infideli marito Stephanus Marcus cuius duae uxores attestatae sunt pro uno et eodem tempore a[nn]o 1721. die 10 mensis Januarii. Actum in congregacione Gyarmathiensi.

Causa Vadásziensis Adamus Kis Vadásziensis ab uxore vidit. Elizabeta Kovacs moecha et penitus stulta separata est. Die 31. Januar[ii] a[nn]o 1722. Actum in congregacione semipartiali N[agy]Szerendiensi.

Causa Vadasziensis absolutus est Andr[eas] Király a sua desponsata nondum. Conjugata sponsa Borbala Palyinkás.

Causa Doboziensis

1. Causa Doboziensis. Andreas Gulacsi desponsaverat filia Katharinam Michaelis Vida, sed ut malefactor And[reas] Gulacsi discessit, qua de causa, absoluta est Katharina Vida. 1722. die 6. Novembris in semi synodo Makaini.

2. Causa Doboziensis. Francisci Szijgyarto filia desponsavit Stephani Tot, et etia[m] copulatus est 1722. sed propter impotentia[m] juvenis Elizabeta Szijgyarto ad annum in virgine mansit. Quoverit cupit absolutionem.

Causa Vasarhelyiensis. Johannis Balog separatis ab uxore sua Szücs Borbala propter impotentia[m] juvenis. 1723. die 19. Augusti per multos testes et sua fassione.

Causa Dobozensis. Stephani Tot separatus propter impotentiam propriam a sua conjuge Elizabeta. Anno 1723. 7. [Octo]bris.

Sziarto.

[8] Causa Vasarhelyiensis sponsale.

Takacs Sara absoluta est, ab infideli sponso Johanne Szilasi 1724. die 27. Januarii. Coram Clarissimo domino Francisco Papai Szentesini.

Causa Nagy-Szerendiensis.

Michael Nagy absolutus est ab infideli uxore Elizabeta Szunyog, quae discessit Budam illine NandorFejervarinum cum adversariis. Anno 1723. [et cetera]

Causa Vasarhelyiensis. Anno 1724. die 4. Aprilis. Makaini Georgius Thot absolutus ab infideli uxore Elizabeta Kis, quae discessit, primum Szegedinum, se illine Tömösvarinum, ubi ab infideli viro paruit filia[m], (ut tres testes retulerunt) inde discessit Nandorfejervarinu[m] substatio decem annonu[m].

Causa Vasarhelyiensis.

Stephanus Kodormany absolutus ab infideli uxore Elizabeta Csokas. 1723. 19. Aprilis.

Causa Sebesiensis. [...] Eörsih absoluta est ab infideli. adultero viro Stephano Belasi. 1724. 20. die Augusti Sebesini.

Causa Gyorokiensis. Stephanus Balsai libertatem habit Makaini post ligam. 1725. die 29. Novembris.

Causa NagySzerendiensis. Johannes Seböcz ob certas causas absolutus ab uxore Katarina Gyapai.

Causa Vadasziensis.

In Congregatione nostra Nagy-Szerendiensi est absolutus Michael Hajdu ab uxor Anna Keshey, die 31. Januarii 1728.

[10] Acta ecclesiastica ab anno 1742 continuantur.

Ab anno 1728 ut supra 4ta retro pagina annotatum est, Fratres Ven[erabiles] hujus tractus non considebant, neq[ue] synodi ullaee celebrabantur, cujus rei causam subicere magis, quam Albo hunc inscribere, consultum duxi.

Nunc igitur nos Fratres hujus aetatis, aetate superiore vix foeliciarioris, memores illius Cantici Davidis, quod legitur: Psal[mus]133 v[ersus] *Ecce quam bonum et quam jucundum est Fratres considere.* In nomine Domini consedinum anno 1742. 25. Januarii, *Szentesini.* Volentes *sanctum* hoc opus in ecclesia, olim a *Sanctitate* ita denominata auspicari. Cujus, ut foelix faustumque – Sit auspicium, *sancte* et inviolabiliter continuet[u]r exercitium, DEUM I[ESUM] O[PTIMUM] MAXIMUM suplicibus precibus oramus ac veneramur.

Acta in sessione Szentesiensi:

I. Nos officiales Venerabilis Tractus nuper electi (ut, pote: Cl[arissimus] D[ominus] *Georg[ius] Vetsei senior*, ego vero qui illu scribo, *Michael Füredi scriba*) medium [11] te juramento, confirmamur.

II. R[everen]dus D[ominus] Gregorius Balogi, Cl[arissimus] D[ominus] Georg[ius] Szikszai, Cl[arissimus] D[ominus] Samuel Erdelyi, R[everendus] D[ominus] Michael Davidhazi, R[everendus] D[ominus] Joannes Szikszai, R[everendus] D[ominus] Joan[nes] Berhidai et Cl[arissimus] D[ominus] Thomas Dobsa Makai [et cetera] assessoribus denominemur.

III. Festum S[ancti] Georgii, pro tempore mutationis loci. Ministrorum atq[ue] rectoru[m], imposterum observandu[m] determinat[u]r.

IV. Ut in toto Ven[erabili] Tractu aequalis obtineat solutio pro administratione Babtismi [sic!], scil[icet] 1. mar[ti] definit[u]r.

V. Venerabilis Tractus pro suo commodo decernit, ut Venerandus senior cum suo scriba visitet.

VI. Cl[arissimus] D[ominus] Joannes Hajdu, ob indebitam vicinorum auditoru[m] taxam, atq[ue] exuctionem pro copula matrimoniali nimis superfluam, cum retribu[ti]one partis superfluae mulctatur.

VII. Juvenis quidam, nomine *Dura* Vásárhely[iensis] jam ab olim mense captus a conjuge sua, quae periculum mortis sibi metuebat, ad suos fratres consanguineos, usq[ue] ad tempus speratae restitu[ti]onis remittit[u]r.

[12] *Anno 1743. 1. Januarii*

Acta in sessione Makaiensi

I. Officiales Venerabilis Tractus ut potе Claris[simus] D[omi]nus Michael Füredi senior: Georgius Szikszai, *qui nei scribit*, scriba electi mediante juramentoq[ue] confirmati sunt.

II. Reverendus ac Doctissimus D[omi]nus Johannes Gyulai pro assessore Venerabilis Tractus electus est.

III. Sicuti praecedenti sessione Venerabilis Tractus pro suo comodo decrevit, ut Venerandus senior cum suo notario visitet, ita etiam ha[e]c sessione hinc decreto suo adspicere voluit, ut: proventus visitationis, duae partes, Venerando Seniori tertialitas autem cedat.

Injuria temporis hic iterum ibi silentiu[m] imposuit.

Anno 1758. 25. Januarii

Gyulae.

I. Pro assessoribus Venerabilis Tractus denominati sut C[larissimus] D[ominus] Demetrius Kulim, V[erbi] D[ivini] Minister Eccl[esiae] Makovensis, C[larissimus] D[ominus] Stephanus Gáll, V[erbi] D[ivini] Minister Eccl[esiae] Szentesiens, C[larissimus] D[ominus] Benjamin Szönyi, V[erbi] D[ivini] Minister Eccl[esiae] H[ód]M[ező]Vásárhelyiens.

II. Sibi invicem despōnsari: Andreas Bende Szabo, Sarkadiensi juvenis et Elizabeta filia Andreae Sás, civi NagySzerendiensis, certis de causis a vinculo despōnsationi absolvunt[u]r.

III. Ecclesia NagySzerendiensi una cum pastore suo R[everendo] D[omino] Josepho Tunyogi, eo quod deliberatur in v[enerabili] t[ractu] se se opposuerat atq[ue] totius quotius factis inhibitionibus obniterint inhibitionibus non paruerint; e gremio v[enerabilis] t[ractus] excluduntur.

[14] *Anno 1771 die 5. Jan[uar]ii*

In congregatione Venerab[ilis] Tractus Békésiensis celebrata, praesentibus Cl[arissi]mo Domino seniore Ven[erabili] D[omi]no Georgio Szikszai, t[ractus] notario Benjamine Szőnyi Cl[arissi]mis item Ven[erabilis] Tractus adsessoribus, ut pote Thoma Dobsa, Tartsaiensis, Francisco Pap Sz[ent]Andrasiensis, Andrea Gál Gyomaiensis et Martino Királyi Otsodiensis ecclesiarum pastoribus sequentia conclusa sunt.

I. *KantorJánosiensis* in c[omit]atu Szabolts: *Radvátiensis* item in co[mi]t[a]tu Ugotsa ecclesiae reformatae, intuitu neoaedicandorum oratorium a Ven[erabili] Superintendentia Ven[era]bili nostro tractui recom[m]endatae erga publicationem, quam Cl[arissimus] D[ominus] senior singulis ecclesiis probedium currentalibus suis insinuabit.

II. In tractu Békesensi nostro, maxima paupertatis et parvitatis ecclesiae, nimirum Sebesiensis et Variensis pro sustentatione annua V[erbi] D[ivini] Ministrorum et scholae rectorum [et cetera] per se ipsas incapaces e publicationibus suffulcienda.

[15] III. Ad congregationem superintendentiale ituro Cl[arissimo] D[omi]no seniori pro diurno e Cassa Tractus dari concludimus pro singulis itineracionibus 6. idest sex fl[oreni] rh[enenses] itineris socio, sive is tractus notarius, sive illius quoque consensu ad jungendus adsessor futurus sit, 4 – quatuor fl[oreni] Rhen[enses]. Sed pro uno dum taxat per annum itinere. Si iisdem aliisquoque vicibus eodem ire necesse fuerit, de illius in hunc casum, viae subsidio nunc non decernimus.

IV. In charitativum superintendentiale pro currenti anno 1771. conferendos esse fl[oreni] Rhen[enses] 45 constituimus.

V. Sebes et Vari ecclesiae, haec pro campanalis, illa oratorii exstruendi oratorii subsidiis Ven[erabili] Tractui suplicantibus, easdem fine hoc salutari publicationibus consolandas esse definivimus.

VI. Rector in scholas tractus nostri ecclesiarum introducendus sisti debet Ven[erabilis] Tractus seniori eiusque coadjutoribus erga omnimodam obligationes illisquoque praestandam.

Per [...] v[enerabilis] t[ractum] notariu[m] Benjaminem Szonyi m[anu] p[ropria]

[16] In congrega[ti]one Szentesiensi, quae facta est a[nn]o 1774. die 9. Augusti sequentia acta fiunt per senioribus [...] v[ene]r[abili] assessoribus.

1° In futurum V[ene]r[abili] Tractus seniorem electus est communi votorum suffragio admodum R[everen]dus D[omi]nus Benjamin Szőnyi.

2° In eiusdem tractus futurum notarium pluralitate votorum in [...] ipsa congrega[ti]one electus est. R[everen]dus D[ominus] Michael Szappanos.

3° Eodem ipso tempore in pristinum adsessoratum vero sumta Clariss[im]us D[omi]nus Andreas Olt sai.

4° Post obitum b[eatae] m[emoriae] Clarissimi Georg[ii] Szikszai ad summam 500 – quingentor[um] Rh[enensium] flor[enorum] V[ene]rabilis Tractus pecuniae, quae summa

eotum cum supra memorata inscribebantur apud ecclesiam Makoviensem fuerat, accessit summa fl[oreni] Rh[enenses] 107.28 – centum et septem et viginti octo cruciferorum – qua summa [...] est statim atque memorata fuit admodum R[everen]do ac Clarissimo D[omi]no Benjam[ino] Szőnyi ordinatio seniori.

5us Ex hac ipsa summa resolvit[ur] dandos V[ene]r[abilis] Tractus ecclesiae Gyomensis absque v[ero] [...] 100 – centum flor[eni] Rh[enenses] sto mutuo.

6to Quantam summam pecuniae conferat in ra[ti]onem agentiae V[ene]rabilis Tractus noster, in alias tempus transtulit.

7° Cum b[eatae] m[emoriae] Ven[erabilis] D[ominus] senior Cl[arissimus] Georgius Szikszai tum propter certas quasdam causas, tum praesertim debilem senectutem, ecclesias v[enerabilis] quius tractus visitare non potuit annis 1772 et 1773 hinc agentialium pecuniarum collectio praetermissa est, praeterquam quod Vásárhelly et Ötsöd per duos istos annos suum obtingentem vener[abilis] superintendentiae administravit. Accedit, quod quaedam ecclesiae templis aedificandis vel occupata, ut, Mako, vel intenta ut Békés, Gyoma, Berény, charitativo isti comparando factae sunt incapaces. Proinde conclusum est, d[ominum] neoseniorem restantiarum istarum collectione non teneri, quippe quae officium istius antegressa est.

[19] 1778. die 25. Febr[uarii]

In congrega[ti]one quae celebrata est in eccle[si]a K[örös]Tartsensi, deliberatum est, ut ex illa summa 500 fl[orenorum] Rhenensium, quam eccl[esi]a r[e]f[orma]ta Makoviensis levaverat, novum templum aedificatura, demittit concedit Reverendus senior et omnes tractus in memorata congrega[ti]one eo tum praesentes. 100 – centu[m]

In eadem ipsa congrega[ti]one tota illa summa 120 fl[oreni] Rh[enenses], quam eccl[esi]a r[e]f[orma]ta Gyomensis levaverat pari modo in aedifica[ti]onem novi templi demittitur conceditur.

[20] Hivatalba lépő iskola rektorok aláírásai.

[22] Series rectorum scholar[um] hujus tractus.

Georgius Tatai rector scholae H[ód]M[ező]Vásárhelyiensis

Anno 1712. die 27. Aprilis.

Joh[annes] Szerenyi rector scholae Szentesien[sis]

A[nn]o 1712. die 6. Aprilis.

Stephanus Somlyai scholae Szent[esiensis] rector

A[nn]o 1713. die 15. Nov[embris].

Daniel Lossonczi scholae HodMezőVásárhelyiensis rector die 1. Augusti a[nn]o 1714.

Joh[annes] K. Polyari rector scholae Szentesiensis

A[nn]o 1714. die 24. Octobr[is].

Joh[annes] Gőnczi rector scholae Békésiensis

Anno 1715. die 21. Jan[uarii].

Samuel Polgari rector scholae Makaianae 1713.¹

¹ Samuel Polgari rector scholae Makaianae 1714. 1713.